

נספח פרסומים

סקרים

אסתר טולידנו, "נשים המקבלות דמי מזונות באמצעות המוסד לביטוח לאומי – 2005", סקר מס' 200, פברואר 2006

הפרסום מציג נתונים על נשים שקיבלו דמי מזונות מהמוסד לביטוח לאומי בשנת 2005, על תשלומים לדמי מזונות וכן על החייבים בדמי מזונות ועל היקף חובותיהם לביטוח לאומי. על-פי החוק, תשלומי דמי המזונות ממומנים באמצעות תקבולים מבני הזוג החייבים ובאמצעות האוצר.

הסקר העלה, כי בסוף שנת 2005 היו במוסד לביטוח לאומי כ-48.3 אלף תיקי מזונות פעילים: כ-23 אלף תיקים של נשים שקיבלו דמי מזונות וכ-25.3 אלף תיקים של נשים שחדלו לקבל תשלום, אך נשאר חוב בלתי משולם של בן הזוג.

ב-2005 שולמו דמי מזונות בסך 417 מיליון ש"ח בקירוב. סך כל התקבולים מבני הזוג החייבים בתשלום לתקופה זו היה כ-180 מיליון ש"ח שהם 43% מסך כל התשלומים ששולמו לנשים בשנה זו.

אסתר טולידנו, "מקבלי דמי אבטלה בשנת 2005", סקר מס' 201, מארס 2006

הדוח מציג נתונים על מובטלים שקיבלו דמי אבטלה בשנת 2005, בהשוואה לשנים קודמות ובפירוט מאפיינים דמוגרפיים ותעסוקתיים של המובטלים וכמה מאפיינים של האבטלה.

על פי הנתונים, בשנת 2005 נרשמה ירידה ניכרת בשיעור האבטלה במשק. ירידה זו לוותה ביציבות יחסית במספר המקבלים דמי אבטלה.

מקור הנתונים הוא קובץ נתוני התביעות לדמי אבטלה שאושרו (בתביעה פרטים על התשלום, על מאפיינים דמוגרפיים וכן על היסטוריית התעסוקה של המובטל).

לאה ענבר, "טיפול שיקומי במסגרת אגף השיקום 2002-2004", סקר מס' 202, מאי 2006

זהו פרסום נוסף בסדרת הפרסומים המתעדים את שיקומם המקצועי של אנשים עם נכויות (נכים כלליים, נפגעי עבודה ונפגעי איבה) ושל אלמנות/אלמנים במסגרת הביטוח הלאומי. הנתונים לפרסום לקוחים מאגר המידע הממוחשב בתחום השיקום מהשנים 2004-2002.

שני קריטריונים עיקריים משמשים להערכת הצלחת תהליך השיקום במוסד לביטוח לאומי: השתלבות במעגל העבודה, לרוב בשוק החופשי, ויציאה של נכים כלליים ממעגל מקבלי קצבת נכות. בתקופה הנסקרת 38% מהמשתקמים השתלבו (לראשונה או מחדש) במעגל העבודה. כחמישית מהנכים הכלליים הפסיקו לקבל קצבה או שקצבתם הופחתה.

עלות שיקומם של כ-17,775 אנשים עם נכויות ואלמנות/אלמנים שהיו בשיקום במהלך השנים הללו הסתכמה ב-368 מיליון ש"ח. מטבע הדברים היו אלה בעיקר עלויות שהיו כרוכות במימון לימודים או במימון הכשרה מקצועית לסוגיה.

ז'ק בנדלק, "חברות בקופת חולים 2004-2005", סקר מס' 203, יוני 2006

דוח זה מציג נתונים על חברות בקופות החולים בשנת 2005 בהשוואה ל-2004. מוצגים בו נתונים על התפלגות המבוטחים לפי משתנים דמוגרפיים וכלכליים שונים וכן לפי ישוב. הנתונים מתבססים על קובץ בריאות המנוהל על ידי המוסד לביטוח לאומי והמשמש מקור הרישום הבלעדי של מספר תושבי מדינת ישראל החברים בקופות החולים.

בסוף שנת 2005, כ-7 מיליון נפש היו מבוטחים בקופות החולים, בהם כ-53.9% בקופת החולים הכללית, כ-24.1% בקופת חולים מכבי, כ-12.1% בקופת חולים מאוחדת וכ-9.9% בקופת חולים לאומית. מהנתונים עולה כי במהלך שנת 2005 כ-258,000 מבוטחים חדשים נרשמו באחת מקופות החולים ועוד כ-91,000 מבוטחים עברו לקופה אחרת. נמצא עוד, כי בקופות החולים מכבי ומאוחדת מבוטחות האוכלוסיות בעלות ההכנסה הגבוהה ביותר,

ואילו בקופות החולים הכללית והלאומית מבוטחות האוכלוסיות בעלות ההכנסה הנמוכה יותר.

אסתר טולידנו, "מקבלי גמלאות אמהות 2005-2000", סקר מס' 204, יולי 2006

הפרסום מציג נתונים על נשים שקיבלו לפחות אחת מגמלאות האמהות האלה: דמי לידה, מענק לידה, קצבת לידה ושמירת הריון. בפרסום נכללים גם נתונים על נשים ששולם בעבורן מענק אשפוז לבתי חולים ונתונים על גברים שקיבלו דמי לידה.

שולי בר, "נפגעי עבודה: הוועדות הרפואיות, מקבלי גמלאות נכות, הנספים ומקבלי קצבאות תלויים 2005", סקר מס' 205, ספטמבר 2006

הפרסום עוסק בנפגעי עבודה שעקב פגיעתם נותרו עם נכות זמנית או צמיתה, מבחינת מאפייניהם הדמוגרפיים, מבחינת תהליכי קבלת ההחלטות בוועדות הרפואיות ומבחינת התשלומים ששולמו להם. כמו כן עוסק הפרסום במאפייניהם של מי שנספו כתוצאה מתאונת עבודה ושל בני משפחותיהם התלויים בהם.

סך תשלומי הגמלאות בענף נפגעי עבודה הסתכם בשנת 2005 בכ-2.6 מיליארד ש"ח. חלקם של דמי הפגיעה בכלל תשלומי ענף נפגעי עבודה ירד באופן חד ובהתמדה בשנים האחרונות עקב שינויי חקיקה (מכ-21% בשנת 1995 לכ-10% בשנת 2005). גם חלקם של מענקי הנכות מצטמצם בגלל הפחתת גובה המענק מ-70 קצבאות ל-43 מיולי 2003, ובגלל העלאת סף הנכות המזכה במענק מ-5% ל-9% החל באפריל 2006. במקביל עלה חלקן של קצבאות נכות והוצאות הריפוי.

בחודש דצמבר 2005 קיבלו כ-28,000 נפגעי עבודה קצבת נכות חודשית (צמיתה או זמנית) וכ-12,000 נפגעים נוספים קיבלו במהלך שנת 2005 מענקי נכות.

ז'ק בנדלק, "ממוצעי שכר והכנסה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים – 2003-2004", סקר מס' 206, אוקטובר 2006

דוח זה מציג נתונים על שכר והכנסה, על תעסוקה ועל מעמד בעבודה לפי משתנים דמוגרפיים וכלכליים שונים בשנים 2003 ו-2004. הנתונים עוסקים באוכלוסיות העובדים השכירים והעובדים העצמאים המבוטחים במוסד לביטוח לאומי. כמו כן כלולים בדוח נתונים על עשירונים ועל מדד אי-השוויון בהכנסות מעבודה לפי יישוב ולפי מספר הילדים במשפחה.

הנתונים מתבססים על קובץ ביטוח ושכר שמנהל המוסד לביטוח לאומי ואשר מרכז באופן שוטף מידע על האוכלוסיות המבוטחות ועל הכנסותיהן. בשנת 2004, היו רשומים בקובצי המוסד כ-2.4 מיליון שכירים, כ-211 אלף עובדים עצמאים וכ-31 אלף עובדים שהיו גם שכירים וגם עצמאים במהלך השנה. השכר הממוצע של העובדים השכירים היה 7,564 ש"ח לחודש עבודה, לעומת הכנסה חודשית ממוצעת של 6,251 ש"ח לעובד עצמאי.

נמצא עוד כי שכר הנשים לחודש עבודה היה נמוך בכ-38% מהשכר הממוצע של הגברים. התפלגות השכר לפי צורת יישוב מראה כי השכר הממוצע ביישובים העירוניים הלא יהודיים נמוך בכ-32% מהשכר הממוצע ביישובים היהודיים.

דוחות מחקר

מיכל אופיר ותמי אליאב, "קצבות הילדים בישראל: מבט היסטורי וראייה בינלאומית", מחקר מס' 91, דצמבר 2005

פרסום זה מציג רקע נרחב על קצבות ילדים בישראל במבט היסטורי ובהשוואה בינלאומית. בפרסום שלושה חלקים: החלק הראשון סוקר בפירוט את ההתפתחויות שעברו קצבות הילדים מאז החלתן בשנת 1959 ועד היום. תנאי הזכאות לקצבות הילדים בישראל עברו אינספור תנודות, ואופי הגמלה קיבל פנים שונות: קצבה למשפחות ברוכות ילדים, קצבה למשפחות קטנות, קצבה ליוצאי צבא, קצבה התלויה במבחן הכנסות, קצבה אוניברסלית ועוד.

החלק השני מציג מערכות תמיכה כספיות למשפחות עם ילדים ב-15 מדינות באירופה בשנת 2004, ומושם בו דגש על קצבות ילדים. ברוב המדינות יש גמלאות כספיות נוספות על קצבת הילדים הבסיסית, כגון זיכוי או ניכוי במס, גמלת טיפול בילדים, גמלת לימודים, תוספות למשפחות גדולות וכדומה.

בחלק השלישי מוצגות ישראל ומדינות אירופה באמצעות כמה מאפיינים הנוגעים לקצבת ילדים, ומתואר מצב העוני בקרב הילדים. בשנת 2001 היתה קצבת הילדים הממוצעת לילד בישראל כאחוז מן התמ"ג מן הגבוהות שבמדינות המשוות, אך כבר בשנת 2002 עם תחילת הפגיעות בענפי הביטוח הלאומי, הקצבה החלה לרדת. בשנת 2004 חלפה ישראל על פני הממוצע של מדינות אירופה, וצפוי כי לקראת סוף העשור תצנח ישראל לתחתית הסולם. בנוגע לעוני – בתחילת העשור היתה תחולת העוני בקרב ילדים בישראל הגבוהה ביותר בהשוואה למדינות האיחוד האירופי, והתחזית היא ששיעור הילדים העניים בישראל רק יעלה ויגדל נוכח שרשרת הקיצוצים הצפויה בשנים הקרובות.

המידע נאסף ממקורות נתונים בארץ, כגון המוסד לביטוח לאומי, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ועוד, ובחוו"ל כגון ארגון ה-OECD, האו"ם ועוד.

לאה אחדות, מירי אנדבלד, צבי זוסמן ורפאלה כהן, "היבטים חברתיים של תקציב המדינה: 2001-2006", מחקר מס' 92, יוני 2006

המחקר מציג אומדנים כמותיים להשפעה של תקציב המדינה והשינויים בו בשנים 2001 עד 2006 על כל רצף התפלגות ההכנסות. השפעת המדיניות על רווחת המשפחות וחלוקת ההכנסות מתרכזת בניתוח תשלומי ההעברה בכסף והמיסוי על עבודה וכן בהשפעת השירותים החברתיים – חינוך ובריאות – הממומנים בידי הממשלה. הממצאים המוצגים בעבודה מעידים על התרחבות הפערים החברתיים בשל המדיניות שננקטה בתקופה הנחקרת.

לאה אחדות, עמיר שמואלי ומירי אנדבלד, "הוגנות אופקית, הוגנות אנכית ואי השוויון בהוצאה הפרטית על בריאות בישראל: 1992 – 2002", מחקר מס' 93, אפריל 2007

המחקר בודק את דפוסי ההוצאה הפרטית על בריאות מהיבטים של הוגנות ופרוגרסיביות בעשור שבין 1992 ל-2002. הממצאים מציגים ביטוי כמותי ומאששים את ההרגשה הכללית כי הנהגת חוק ביטוח בריאות ממלכתי ב-1995 שיפרה את מצב המערכת מבחינת השוויון והפרוגרסיביות, ואילו חוקי ההסדרים והשינויים שחלו לאחר 1995 כרסמו בהתפתחויות אלה.